

صفر تا ۱۰۰ نحوه ارزیابی شبکه آزمایشگاهی دانشگاه آزاد

نگاهی به ۷ هدفی که در نظام رتبه‌بندی آزمایشگاه‌های دانشگاه آزاد مدنظر است

عکاس: سیدوحید حسینی / فرهنگستان

نهایی (FS) نیز عنوان شده که از تاثیر عدد شاخص عملکرد بر امتیاز کل، امتیاز نهایی کاربرگ مشخص خواهد شد. البته این بخش نیز تبصره‌ای دارد که براساس آن مرکز خدمات در پایان هر دوره کاربرگ‌های مربوط به آزمایشگاه‌ها و واحدهای پژوهشی را تکمیل می‌کند.»

در تعریف ضریب ارزیابی میدانی (FA) نیز این طور آمده است: «ضریب ارزیابی میدانی، ضریبی است خنثی یا منفی حاصل از نتیجه ارزیابی میدانی، به این نحو که صحت اطلاعات کاربرگ‌های ارزیابی ادواری توسط ارزیابان به صورت میدانی، در دوره‌های زمانی سالانه مورد بررسی قرار گرفته و بسته به درصد انطباق اطلاعات کاربرگ‌های ارزیابی با نتیجه ارزیابی میدانی، امتیاز سالانه تحت تاثیر ضریب میدانی قرار خواهد گرفت. در واقع نتیجه ارزیابی میدانی روی امتیاز سالانه مراکز خدمات موثر خواهد بود. امتیاز سالانه نیز یعنی در تعیین امتیاز سالانه مراکز خدمات، میانگین امتیازهای ارزیابی ادواری در طول یک سال تحت تاثیر ضریب ارزیابی میدانی قرار خواهد گرفت.»

ماده ۵ این بخشنامه درباره رتبه‌بندی (رنکینگ) است که شامل رتبه‌بندی ادواری و سالانه می‌شود. رتبه‌بندی ادواری براساس امتیازی که مراکز خدمات در هر دوره ارزیابی کسب می‌کنند، جایگاه آنها در جدول رتبه‌بندی ادواری مشخص می‌شود. البته براساس تبصره این بخش آزمایشگاه‌ها و واحدهای پژوهشی که در سه دوره متوالی یا پنج دوره متناوب حداقل امتیاز برای قرارگیری در جدول رتبه‌بندی را به دست نیاورند، ظرف سه ماه فرصت دارند نسبت به بهبود عملکرد خود اقدام کنند، در غیر این صورت ادامه فعالیت آنها منوط به تصمیم مراجع ذی‌ربط خواهد بود. در صورتی که در ارزیابی مراکز خدمات رتبه آن پایین ارزیابی شود، درخصوص رئیس مرکز توسط مراجع ذی صلاح تصمیم گیری می‌شود.

همچنین درباره رتبه‌بندی سالانه نیز براساس امتیازی که مراکز خدمات آزمایشگاهی و واحدهای پژوهشی در هر سال ارزیابی مطابق با کاربرگ شماره ۳ کسب کنند، جایگاه آنها در جدول رتبه‌بندی سالانه تعیین می‌شود. تبصره این بخش تصریح می‌کند: «مراکز که نتوانند در جدول رتبه‌بندی سالانه قرار بگیرند، جهت تصمیم‌گیری برای ادامه فعالیت مدیریت آن، مراجع ذی صلاح تصمیم می‌گیرند. همچنین رتبه‌بندی سالانه مراکز خدمات به تفکیک گروه‌های علمی انجام می‌شود.» این بخشنامه درباره چگونگی بهره‌مندی مراکز خدمات از نظام ارزیابی و رتبه‌بندی تصریح می‌کند: «بهره‌برداری از مانده‌بودجه پژوهشی سالانه واحد دانشگاهی؛ به عبارت دیگر، به‌منظور توسعه کمی و کیفی مراکز خدمات که رتبه اول تا سوم را در رتبه‌بندی سالانه کسب کنند، تا سقف ۵۰۰ میلیون ریال از مانده‌بودجه پژوهشی سالانه استان پرداخت خواهد شد. طبق تبصره این بخش مرکز خدمات می‌تواند با اخذ مجوزهای لازم مبلغ یادشده را برای تقویت آزمایشگاه‌ها و واحدهای پژوهشی وابسته هزینه کند.»

در هر سال «سال ارزیابی» که شروع آن اول مهرماه و پایان آن سسی ویکم شهریور ماه است، هر مرکز دوبار مورد ارزیابی قرار می‌گیرد (ارزیابی ادواری به روش خوداظهاری) که براساس نتایج ارزیابی ادواری و نتیجه ارزیابی میدانی، ارزیابی سالانه مراکز انجام خواهد شد. البته این ماده یک تبصره نیز دارد که براساس آن تکمیل اولین کاربرگ ارزیابی توسط هر مرکز خدمات، یک سال پس از راه‌اندازی رسمی آن انجام خواهد شد و پس از آن در دوره‌های ۶ ماهه انجام می‌پذیرد.

در بخش امتیازدهی که ماده ۴ این بخشنامه را شامل می‌شود، پنج نوع امتیازدهی وجود دارد که اولین آن عدد شاخص عملکرد (PF) است؛ یعنی در امتیازدهی به مراکز خدمات آزمایشگاهی و واحدهای پژوهشی امتیازات کسب‌شده از کاربرگ‌های ارزیابی، تحت تاثیر عددی مختص به هر مرکز با عنوان عدد شاخص عملکرد قرار می‌گیرد. این عدد تابع متغیرهای متعددی است. نسبت درون‌داد (IRR)، نسبت برونداد (OR)، مدت فعالیت (D) و طبقه آزمایشگاه یا واحد پژوهشی (C) همان اعداد متغیر هستند.

در این بخشنامه درباره امتیاز کل (TS) این طور آمده است: «از مجموع امتیازات به دست‌آمده از ردیف‌های ۱ تا ۵ کاربرگ ارزیابی، امتیاز کل به دست می‌آید. همچنین درباره امتیاز

«کاربرگ‌های ارزیابی تکمیل‌شده ارسالی از مراکز خدمات، ملاک اصلی ارزیابی است. در روش میدانی، بازدیدهای میدانی از مراکز خدمات، توسط نمایندگان اعزامی از پژوهشگاه به‌منظور تکمیل اطلاعات موجود و راستی‌آزمایی اطلاعات ارسالی از مراکز انجام می‌شود که نتیجه آن در امتیاز و رتبه‌بندی (سالانه) مراکز که تلفیقی از نتایج به دست‌آمده در این دوروش است، تاثیر مستقیم و تعیین‌کننده خواهد داشت.

درباره مراحل ارزیابی نیز در این بخشنامه درباره شیوه خوداظهاری این طور آمده است: «ارسال کاربرگ‌های ارزیابی از مراکز خدمات، تعیین امتیاز مراکز طبق شیوه‌نامه ارزیابی، رتبه‌بندی (رنکینگ) دوره‌ای مراکز خدمات، تلفیق نتایج و تعیین امتیاز و رتبه سالانه مراکز براساس نتایج ارزیابی خوداظهاری و میدانی. «همچنین درباره روش میدانی نیز مراحل ارزیابی چهار مرحله دارد که ارزیابی میدانی توسط کارشناسان اعزامی، نتایج ارزیابی میدانی، نتایج تلفیق و تعیین امتیاز و رتبه سالانه مراکز براساس نتایج ارزیابی خوداظهاری و میدانی خواهد بود.

قطعا دوره‌های ارزیابی شامل زمان‌های متفاوتی است که این بخشنامه در این باره تاکید می‌کند: «ارزیابی مراکز خدمات در دوره‌های زمانی ۶ ماهه انجام می‌شود، به این صورت که

بهره‌برداری از مانده بودجه پژوهشی سالانه واحد دانشگاهی		
سطح رتبه‌بندی	رتبه سالانه	میزان بهره‌مندی از مانده بودجه پژوهشی سالانه واحد دانشگاهی
R3	اول تا سوم	تا سقف ۱۵۰ میلیون ریال
R2	اول تا سوم	تا سقف ۲۰۰ میلیون ریال
R1	اول تا سوم	تا سقف ۲۵۰ میلیون ریال

جمع‌بندی نتایج کاربرگ‌ها		
ردیف	توضیحات	امتیاز
۱	امتیاز مرکز از بخش زیرساخت	-
۲	امتیاز مرکز از بخش مدیریت و کارکنان	-
۳	امتیاز مرکز از بخش مدیریت دانش	-
۴	امتیاز مرکز از بخش برونداد خدماتی	-
۵	امتیاز مرکز از بخش برونداد مالی	-
TS	مجموع امتیازات مرکز	-

طبقه‌بندی آزمایشگاه یا واحدهای پژوهشی		
مدت فعالیت	عنوان طبقه	شناسه طبقه
تا یک سال	تازه‌تاسیس	۳
۱ تا ۳ سال	در حال توسعه	۲
۳ سال به بالا	توسعه‌یافته	۱

فرهنگستان هفته گذشته بود که دکتر محمدمهدی طهرانچی، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی شیوه‌نامه «ارزیابی و رتبه‌بندی مراکز خدمات و شبکه‌های آزمایشگاهی و تحقیقاتی» این دانشگاه را برای اجرا در واحدهای مختلف ابلاغ کرد.

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی درباره چرایی ابلاغ این بخشنامه که در هفت صفحه و سه کاربرگ تنظیم شده، تاکید کرده است: «به‌منظور بهره‌مندی حداکثری از ظرفیت‌های ساختاری و توان عملیاتی واحدهای پژوهشی آزمایشگاه‌های آموزشی، تحقیقاتی و کارگاه‌های دانشگاه آزاد اسلامی، افزایش قابلیت پاسخگویی و ارائه خدمات پیشرفته منطبق بر استانداردهای ملی و بین‌المللی، آیین‌نامه اجرایی مراکز خدمات و شبکه‌های آزمایشگاهی و تحقیقاتی دانشگاه آزاد اسلامی ابلاغ می‌شود.»

در «ارزیابی و رتبه‌بندی مراکز خدمات و شبکه‌های آزمایشگاهی و تحقیقاتی» هر کدام از بخش‌های شبکه‌های آزمایشگاهی و مراکز خدمات دارای تعاریف خاص خود است، از این رو زیرساخت (زیرسازه) به مجموعه عناصر پایه‌ای برای انجام یک فعالیت اطلاق می‌شود. زیرسازه، ساختار عمومی است که ساماندهی و نظام یکپارچه و وسیعی دارد، تشکیلات ساختاری را فراهم آورده و سیستم یا سازمان خادم را حمایت می‌کند و از ساختاری یکپارچه و کامل پشتیبانی می‌کند، فضایی را برای ارائه خدمت در یک زمینه مشخص فراهم می‌آورد و چارچوبی را برای خدمت‌ها به شکل بلوک‌های خدمات ایجاد می‌کند. در رابطه با مراکز آزمایشگاهی و واحدهای پژوهشی، زیرساخت همان مکان مناسب و کاربردی و امکانات کابندی موردنیاز است که یکی از اجزای ضروری برای موفقیت این مراکز به‌شمار می‌رود.

ارزیابی عملکرد به فرآیند سنجش و اندازه‌گیری عملکرد دستگاه‌ها در دوره‌های مشخص گفته می‌شود، به گونه‌ای که انتظارات و شاخص‌های مورد قضاوت برای دستگاه ارزیابی‌شونده شفاف و در چارچوب اختیارات و وظایف آن باشد. ارزیابی عملکرد در بعد سازمانی معمولاً مترادف با اثربخشی فعالیت‌هاست. منظور از اثربخشی، میزان دستیابی به اهداف و برنامه‌ها با ویژگی کارا بودن فعالیت‌ها و عملیات است. همچنین منظور از خدمات، یعنی فعالیت‌ها، منافع و رضایتمندی‌هایی که برای فروش پیشنهاد می‌شوند یا در ارتباط با فروش کالا ارائه می‌شود. قطعا در این میان تعریف محصول از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که در این بخشنامه درباره آن این طور آمده است: «کالا و خدمات ارائه‌شده حاصل فعالیت‌ها و فرآیندهای اصلی سازمان به مشتریان و بهره‌برداران است. در یک نگاه محصولات شامل گونه‌های گسترده‌ای از کالاهای مصرفی، سازه‌ها، اندیشه‌های نو، روش‌ها، اطلاعات و خدمات است.»

این بخشنامه به‌منظور تحقق هفت هدف ابلاغ شده است که ارزیابی نظام سازمانی، برنامه و کارآمدی مراکز خدمات و اجزای آن، ایجاد امکان رتبه‌بندی مراکز خدمات و اجزای آن بر مبنای برونداد آنها، ارائه راهکار برای بهبود عملکرد مراکز خدمات و اجزای آن با توجه به نتایج ارزیابی، اخذ تصمیم مراجع ذی‌ربط برای ادامه، توقف یا حمایت از فعالیت مراکز خدمات و اجزای آن بر مبنای نتایج ارزیابی، معرفی الگوهای بهتر و آگاهی دادن به مراکز خدمات و اجزای آن در مورد میزان فاصله آنها از الگوهای مناسب و نیز اطلاع‌رسانی در مورد موقعیت آنها نسبت به یکدیگر، سنجش میزان موفقیت مراکز خدمات و اجزای آن در تحقق اهداف تعیین‌شده تاسیس آنها، فراهم کردن بستر مناسب برای ارتقای رتبه پژوهشی مراکز خدمات و اجزای آن در نظام‌های رتبه‌بندی بین‌المللی جزء اهداف در نظر گرفته‌شده برای این بخشنامه به‌شمار می‌روند.

قطعا چگونگی ارزیابی و امتیازدهی به فعالیت مراکز خدمات و شبکه‌های آزمایشگاهی جزء اصلی‌ترین قسمت‌های این بخشنامه محسوب می‌شود، این بخشنامه درباره این قسمت، از دو روش ارزیابی از طریق امتیازدهی توسط مراکز خدمات و شبکه‌های آزمایشگاهی و تحقیقاتی (خوداظهاری) و همچنین از طریق امتیازدهی توسط پژوهشگاه (بازدیدهای میدانی) نام برده است. در این بخشنامه درباره روش امتیازدهی توسط مراکز خدمات این طور آمده است: «رئیس مراکز خدمات و شبکه‌های آزمایشگاهی و تحقیقاتی با توجه به کاربرگ‌های ارزیابی آزمایشگاه‌ها و واحدهای پژوهشی به صورت دوره‌های (هر ۶ ماه یک بار) نسبت به امتیازدهی جمعی اقدام می‌کنند. در پایان سال میانگین امتیاز کل یک سال به عنوان گزارش خوداظهاری به پژوهشگاه گزارش می‌شود. همچنین درباره امتیازدهی توسط پژوهشگاه نیز این بخشنامه تصریح می‌کند:

حرف آزاد استاد

از ژورنالیسم علمی تا ژورنالیست مکتبی

دکتر حمیدرضا یونس

سر‌دبیر سابق ایکنا

۲۶ قرن از تاریخ تمدن بشری سپری شده و آنچه در طول این مدت جریان داشته، دوقطبی شرق و غرب بوده است؛ دوقطبی‌ای که از ۶ قرن قبل از میلاد مسیح تا قرن ششم میلادی رویکردی ژئوپلیتیک داشته و از قرن ششم میلادی به بعد کاملاً سمت و سوی ایدئولوژیک یافته و در عصر حاضر به نقطه اوج این نگاه ایدئولوژیک رسیده‌ایم.

تقابل غرب در دوران مبارزه ایدئولوژیک با شرق از ظهور اسلام آغاز شد و در این مدت، طرح‌ها و برنامه‌های مختلفی را غرب برای این مبارزه اجرا کرده است. از نگاه مغرضانه به اسلام تا جنگ‌های صلیبی و انتقال دانش به غرب و امروزه نیز تجویز نسخه غربی اسلام یا همان اسلام آمریکایی و شیعه انگلیسی به جهان اسلام، گواه این مطلب است.

غرب با آغاز تاراج علمی و مواجه کردن جهان اسلام با بحران دانش و به افول کشیدن تمدن اسلامی به نقطه‌ای حساس از الزامات تمدن‌سازی دست گذاشت. این نقطه حساس «تغذیه علمی و دانشی» هر تمدن است که ابتدا این شریان را قطع و در ادامه نسخه موردپسند خویش را القا کرد، از اینجا بود که ژورنالیسم علمی به کمک اهداف غرب شناخت. رسانه؛ ابتدایی و سطحی‌ترین مرحله برخورد ذهن جامعه با دانش است و از طرفی درصد قابل‌توجهی از اجتماع از این حد تجاوز نکرده و مدام از آن سیراب می‌شوند؛ لذا عمده تراوشات اجتماعی (چه مثبت و چه منفی) ریشه در آموزش‌ها و اطلاعات تریقی رسانه به جامعه دارد و این همان تفسیر جمله امام‌خمينی (ره) است که فرمودند: رسانه یک دانشگاه است.

نخستین حرکت جدی و حساب‌شده‌ای که غرب در جریان ژورنالیسم علمی به راه انداخت، جریان استشراف (خاورشناسی) بود. گرچه شرق‌شناسی تعاریف متعددی دارد، اما بعد از آنکه رویکرد ایدئولوژیک حاکم شد، عمده فعالیت این جریان در حوزه اسلام‌شناسی متمرکز شد. مستشرقان ژورنالیست‌های اولیه علم به معنای حقیقی بودند؛ اندیشمندانی زبردست و عالم که به گزارشگرانی خبر برای غرب مبدل شدند و اینکه در یادداشت پیشین به روزنامه‌نگار علمی‌نویس یا علم‌دان روزنامه‌نگار، اشاره شد، از این جهت بود.

نکته قابل تامل و سوال اینجااست که وقتی جریان شرق‌شناسی از ظهور اسلام به بعد رویکرد ایدئولوژیک به خود گرفته است، آیا در نگاه ایدئولوژیک می‌توان علمی برخورد کرد؟ در نگاه ایدئولوژیک برخورد با مسائل، علمی است یا مکتبی؟ ژورنالیسم علمی صحیح است یا ژورنالیسم مکتبی؟ پرواضح است که در رویکرد ایدئولوژیک، پیش‌فرض‌های ثابتی برای محقق مفروض گرفته‌شده که تابع هیچ نوع تجربه (که لازمه نگاه علمی است) نبوده و بن‌مایه‌های خود را از جهان بینی می‌گیرد؛ لذا فصل‌میز نگاه علمی و مکتبی همین جاست و آنچه به عنوان ژورنالیسم علمی آغاز شد، کاملاً تحت‌مدیریت جهان‌بینی و ایدئولوژی کلیسا آن‌هم از نوع مسیحیت تبشیری و در راستای جلوگیری از گسترش اسلام و در مرحله بعد، اسلام‌هراسی بود. با این تفصیل، باید بدانیم جریان ژورنالیسم علمی اسلام چه تفاوتی با ژورنالیسم علمی غرب دارد و اصلاً کاربرد و آواز ژورنالیسم علمی صحیح است؟ حداقل اثبات‌شده این است که مراد از «علمی» در ژورنالیسم علمی، قطعا و یقیناً نمی‌تواند science باشد، اما Knowledge ممکن است و science تنها می‌تواند موضوع این نوع ژورنالیسم باشد نه جنس آن.

نیمکت خبر

ابهام در علت مسمومیت دانشجویان علم و صنعت

معاون امور دانشجویان صندوق رفاه دانشجویان درباره آخرین وضعیت مسمومیت غذایی دانشجویان دانشگاه علم و صنعت گفت: «هنوز علت دقیق موضوع مشخص نیست و طرف دو هفته آینده نتیجه اعلام می‌شود.» فریبرز سجادی در گفت‌وگویی با رسانه‌ها گفته است: «کارشناسان صندوق رفاه دانشجویان موضوع را بررسی کرده‌اند و گزارشی نیز از موضوع تهیه شده، ولی علت دقیق موضوع هنوز مشخص نشده و توسط مرکز بهداشت دانشگاه علم و صنعت در حال بررسی است.» وی با بیان اینکه گروهی نیز از وزارت بهداشت در حال بررسی موضوع هستند، افزود: «با توجه به این موضوع که دو نوع غذا در دو خوابگاه توزیع شده و دانشجویان که از هر دو غذا استفاده کرده بودند حال نامساعدی داشتند، بنابراین به‌طور قطع نمی‌توان گفت مسمومیت بوده است.»

خدایی: رای دیوان عدالت اداری به سازمان سنجش ابلاغ نشده است

ابراهیم خدایی، رئیس سازمان سنجش آموزش در گفت‌وگو با ایرنا، درباره حکم دیوان عدالت اداری در مورد بلانانج شدن شرکت در کنکور سراسری برای افرادی که دو بار در آزمون پذیرفته شده‌اند، افزود: «این حکم هنوز به سازمان سنجش آموزش کشور ابلاغ نشده است.» وی افزود: «با این حال آرای هیات عمومی دیوان عدالت اداری در حکم قانون است و باید اجرا شود.» رئیس سازمان سنجش آموزش کشور درباره اینکه آیا حکم صادرشده برای سال ۹۹ اجرا می‌شود یا خیر، تاکید کرد: «اینکه رأی هیات عمومی ناظر به گذشته است یا آینده، بعد از ابلاغ این حکم به سازمان مشخص می‌شود. در پی شکایت از سازمان سنجش آموزش کشور با خواسته ابطال بند اول صفحه ۴ دفت‌چره شماره یک راهنمای ثبت‌نام شرکت در آزمون و اجازه شرکت در آزمون سال ۹۸ با وجود دوبار قبولی در سال‌های قبل، هیات عمومی دیوان عدالت اداری با نظر به اینکه قید ممنوعیت ادامه تحصیل در آزمون سراسری برای افرادی که دو بار در رشته‌های روزانه قبول شده باشند، محدودیت بلاوجه و مغایر بند (۳) اصل سوم و سی‌ام قانون اساسی بوده و نیاز به اذن قانونگذار داشته، آن را ابطال کرد. بر این اساس ثبت‌نام افرادی که دو بار در آزمون‌های سراسری دوره‌های قبل پذیرفته شده‌اند، در کنکور سال‌های بعد بلانانج شد.»

همکاری وزارتخانه‌های علوم و ارتباطات برای ساخت ماهواره

منصور غلامی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری در گفت‌وگو با فارس، درباره همکاری این وزارتخانه با وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات گفت: «یکی از مهم‌ترین مواردی که در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری پیگیری می‌شود، همکاری با سایر نهادها برای تحقق اهداف کلان ملی است.» او گفته است: «در موضوع ماهواره‌ها تاکنون توانسته‌ایم توسط دانشگاه‌ها با وزارت ارتباطات همکاری کنیم و این دانشگاه‌ها در حال پیگیری مواردی هستند که پیش از این تعریف شده بود. دانشگاه‌های علم و صنعت و امیرکبیر تاکنون ماهواره‌هایی را ساخته و به پژوهشگاه و سازمان فضایی تحویل داده‌اند. عمل همکاری ما با وزارت ارتباطات به GIS، پایش سطح کره زمین، جمع‌آوری اطلاعات در حوزه کشاورزی و محیط‌زیست مربوط می‌شود.»